

KEHITYSPOLIITTISEN TOIMIKUNNAN TÄYSISTUNTO TO 13.12.2012

Paikka: Eduskunta, ravintolan kabinetti

Osallistujat:

Jäsenet: Pj. Jouko Jääskeläinen (kd, poistui 10.00), Gunvor Kronman (rkp, pj. kohdissa 5-9), Jenni Karjalainen (Akava), Helena Laukko (sdp), Liisa Laakso (Helsingin yliopisto), Rilli Lappalainen (Kehys, poistui 9.50), Veli-Matti Lamppu (Suomen Yrittäjät), Aila Paloniemi (kesk), Timo Lappalainen (Kepa), Timo Palander (Suomen Yrittäjät), Kalle Sysikaski (Rauhanliitto)

Asiantuntijat: Siv Ahlberg (Finnpartnership), Mari Hakkarainen (TEM), Tuuli Juurikkala (VM), Jaakko Kangasniemi (Finnfund), Oskar Kass (UM), Johanna Moisio (OKM), Timo Olkkonen (UM, saapui 8.47), Leena Pentikäinen (TEM), Marianne Rönkä (UM), Okko-Pekka Salmimies (UM, saapui 8.36, poistui 10.00), Anna Santala (MMM), Jussi Toppila (TEM)

Sihteeristö: Miia Toikka, Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 08.25 ja muistutti huomioimaan seuraavan vuoden osittain muuttuneet kokousajat.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Edellisen täysistunnon (8.11.) pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Yksityisen sektorin tuki-instrumentit kehityspoliitikassa

Puheenjohtaja esitteli teemakeskustelun alustajat ja taustamateriaalit sekä kertoi, että KPT:n keskustelun tarkoituksena on kartoittaa nykyisten yksityisen sektorin tuki-instrumenttien kehittämistarpeita ja mahdollisuuksia sekä käynnistää laajempi keskustelu yksityisen sektorin roolista kehityksessä.

Timo Palander, KPT:n jäsen, Suomen Yrittäjät: Suomen Yrittäjät on järjestänyt epävirallisia keskusteluja syksyn aikana yritysten roolista kehityspoliitikassa. Yritykset haluavat olla aidosti osallisia ja oman roolin köyhyyden vähentämisessä, tuki-instrumentit ovat toissijainen kysymys. Palander esitteli laatimansa "*Yrittäjyys ja pk-yritykset köyhyyden vähentämisessä*" -paperin, jossa pohditaan yritysten osuutta kehitysyhteistyössä. Pääongelma on se, että suomalaiset yritykset eivät ole tarpeeksi mukana kehityspoliitikassa ja Suomessa on suhtauduttu epäilevästi pk-yritysten rooliin köyhyyden vähentämisessä. Nykyinen kehityspoliittikka tarjoaa kuitenkin useita eri välineitä ja kanavia yritysten mukanaoloon, mm. Finnfund ja Finnpartnership. Viesti näistä mahdollisuuksista pitäisi saada perille yrityksille. Poliittiset linjaukset ovat hyvät, mutta miten ne saadaan vietyä käytäntöön ja yritykset sitoutumaan köyhyyden vähentämistyöhön.

Toinen kysymys liittyy siihen, miten yrittäjyyttä tulisi edistää kehitysmaissa ja miten se saadaan tukemaan köyhyyden vähentämistä. Esimerkiksi BRICS-maat ovat kasvavia talouksia, mutta samalla eriarvoisuus niissä kasvaa eikä köyhyys vähene, eli talouskasvu ei automaattisesti edistä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämistä. Kehitysmaissa yrityssektorin ongelmia ovat rahoitus, heikko innovaatioympäristö ja henkilöstön osaamisen puute, joka on pääomien puutettakin suurempi haaste. Erityisesti pk-sektorilla ymmärretään puutteellisesti innovaatioiden merkitystä, ja informaatioteknologian sekä tutkimuskapasiteetin heikkoudet estävät innovaatioiden kehittämistä. Tärkeä teema, jota tulisi edistää, on myös nuorten yrittäjyys. Nuorilta kehitysmaissa puuttuvat kontaktit työelämään, ja he ovat usein myös ylikoulutettuja työmarkkinoille, sillä kädentaitoja ei arvosteta, vaan tavoitellaan valkokaulustyötä. Toinen tärkeä teema on naisten yrittäjyys ja naisyrittäjien ongelmien tarkastelu kehitysmaissa. Ihmisoikeusperustaisuus tulee esille erityisryhmien yrittäjyyden kautta, esim. vammaiset.

Kehitysmaissa tulee löytää oikeat toiminnan tasot: paikallishallinto ja yrittäjien omat organisaatiot ovat tärkeitä. Suomessa on näihin liittyen erityisiä toimintamalleja, joita voisi jakaa kehitysmaiden kanssa, esim. yrityskummit, uusyrityskeskukset, kokemukselliseen oppimiseen tähtäävät mallit koulutuslaitoksissa. Yrittäjyyttä tulisi edistää myös koulutuksessa. Yrittäjyysopettajista on pulaa kehitysmaissa – tämän kapasiteetin vahvistaminen voisi olla yksi Suomen painopiste kumppanimaissa. Myös innovaatio-toimintaan liittyvät asiat tulee ottaa agendalle, esimerkiksi ympäristöosaamisen vahvistaminen erityisesti pienissä yrityksissä. Yritystukipalvelujen käytettävyyttä, saavutettavuutta ja tunnettua on edistettävä. Myös kehityspoliittikan johdonmukaisuus on tärkeää: pitäisi analysoida tarkemmin erilaisten kauppasopimusten ja prosessien, esim. EPA-neuvottelujen, vaikutukset kehitysmaihin.

Kehityspoliitikassa ajat ovat muuttuneet, ja nyt yhteistyö pitää saada houkuttelevaksi yrityksille. Tähän tarvitaan menestymistarinoita. Suomessa yrittäjät pitää saada itse tekemään tämä työ, koska vasta silloin yrityksillä on asiassa aito omistajuus ja sitoutuneisuus. Suomen Yrittäjien organisaatio yhdessä Kauppakamarin, EK:n ja muiden toimijoiden kanssa on hyvä kumppani julkiselle sektorille.

Jaakko Kangasniemi, toimitusjohtaja, Finnfund: Yksityinen sektori on noussut muotiteemaksi kehityspoliitikassa. Taustalla on pettymys kehitysyhteistyön tuloksiin. Nyt ymmärretään yksityisen sektorin merkitys, sillä talouden edistymisen on eri puolilla maailmaa todettu vähentäneen köyhyyttä. Kehityspoliitikassa pohditaan, miten kehitysyhteistyöllä voitaisiin edistää sitä, että yksityinen sektori luo työpaikkoja ja verotuloja. Kehitysyhteistyö on kuitenkin luonteeltaan julkista, valtioiden välistä toimintaa, joten yksityisen sektorin tukemista ei ole helppoa sovittaa siihen. Epäilyjä liittyy siihen, voiko yritystoiminnan tukeminen edistää köyhyyden vähentymistä, ja vääristäkö se kilpailua.

Suurin osa kehitysrahoituksesta, jolla on tarkoitus edistää yritystoimintaa, kanavoidaan julkisen sektorin kautta yleisten toimintaedellytysten kehittämiseen. Vain pieni osa rahasta kohdistuu suoraan yrityksille. Esimerkiksi metsäsektorilla tuetaan metsähallitusta, joka luo lainsäädäntöä alalle yritystoiminnan edistämiseksi. Pelkoa kilpailun vääristämisestä kuitenkin liioitellaan, sillä uraauurtavalla yritystoiminnalla on paljon ulkoisvaikutuksia: ne kehittävät teknologiaa ja toimintamalleja kehitysmaissa. Uudenlaisen toiminnan aloittaminen vaatii tukea, sillä yleensä voitot eivät tule pioneereille vaan vasta näiden perässä tuleville yrityksille. Yritykselle annettavan tuen tulee olla sijoituksia, ei lahjoja – näin vältetään kilpailun vääristäminen. Hyvä esimerkki on matkapuhelinteknologian vallankumous Afrikassa, erityisesti Keniassa. Aiemmin teleala oli julkinen monopoli. Kehitysrahoittajien rooli oli tärkeä sektorin avaamisessa. Kehitysrahoitusta saaneiden yritysten jälkeen sektorille on vIRRannut miljardia yksityistä rahaa. Mutta olisiko sektori avautunut, jos päätä ei olisi avattu rahoittamalla uusia matkapuhelinoperaattoreita? Nyt uusiutuvan energian sektori on samassa tilanteessa, siellä tarvitaan rakenteellisia muutoksia, jotta yritysten rooli voi toteutua.

Finnfundin pääoma tulee kehitysyhteistyövaroista, ja se tarjoaa lainaa yrityshankkeisiin kehitysmaissa. Kolmenkymmenen vuoden aikana kehitysyhteistyövaroista on saatu yhteensä 120 miljoonaa euroa. Varoja on sijoitettu yhteensä 1,8 miljardia 400 hankkeeseen. Toiminta on ollut kannattavaa, ja pääomaa on jäljellä 200 miljoonaa euroa. Sijoitettuna hankkeissa on tällä hetkellä 300 miljoonaa, minkä lisäksi on tehty päätöksiä 100 miljoonan edestä. Vuosittain tuetaan n. 20 hanketta ja tehdään sijoituspäätöksiä n. 100 miljoonalla. Kaikki hankkeet ovat luonteeltaan jollain tavoin lajinsa ensimmäisiä. Uutena työkaluna on saatu käyttöön erityisriskirahoitus: 2 hanketta on nyt esitelty johtokunnalle. Työkalu mahdollistaa rahoituksen antamisen riskipitoisempiin hankkeisiin, joilla on potentiaalisesti suuret kehitysvaikutukset. Vain alle 1 % kehitysyhteistyöbudjetista on käytetty Finnfundiin vuosien varrella.

Finnpartnership (FP) antaa tukea ja neuvoa yrityskumppanuuksille kehitysmaissa. FP käsittelee noin 10 hakemusta kuukaudessa ja myöntää rahaa kaupallisten hankkeiden esiselvityksiin ja koulutukseen. Tuki on matchig grant –tyyppinen, eli myös yrityksen on laitettava omaa rahaa likoon, ja FP kattaa osan kustannuksista. Tämä on keskeinen kriteeri hankkeiden valinnassa. Tuella edistetään sekä suomalaisten yritysten etabloitumista kehitysmaissa että kehitysmaatuontia. Vuonna 2006 alkaneen toimintansa aikana FP on rahoittanut noin 500 hanketta. UM rahoittaa ohjelmaa, ja Finnfund vastaa käytännön toteutuksesta. Rahoitus per hanke on pientä ja rahoitusta säätelevät säännöt ovat varsin raskaat tällä hetkel-

lä. Näihin suunnitellaan nyt joustoa: tuki ei olisi enää kokonaan de minimis -säännön alaista, ja sen puitteissa voitaisiin rahoittaa ammattikoulutusta v. 2014 alkaen, mikäli valmisteilla oleva esitys hyväksytään.

Jussi Toppila, työmarkkinaneuvos, TEM: Suomalaiset yritykset ovat mukana yksityissektorin kehittämisessä kehitysmaissa. TEMillä on oma kehityspoliittinen strategiansa, joka implementoi UM:n johdolla valmisteltua kehityspoliittista ohjelmaa. Samalla taloudellisten ulkosuhteiden ohjelma on menossa vahvasti eteenpäin (Team Finland -malli). TEM järjestää 14.12. seminaarin Team Finland -ajattelun mukaisesta kehitysliiketoiminnasta.

TEMille tärkeä lähtökohta on yritysten yhteiskuntavastuu. Kestävän kehityksen aikaansaamiseksi on välttämätöntä luoda pysyviä työpaikkoja, ja tässä yksityisen sektorin rooli on keskeinen. Tähän liittyen myös työmarkkinoiden toimivuus ja työvoiman saatavuus ovat keskeisiä kysymyksiä. TEM tekee yhteistyötä myös kolmannen sektorin kanssa. Vihreän talouden (cleantech) osalta on käynnissä oma strateginen ohjelma.

Erilaisten tuki-instrumenttien sirpalemaisuuksia tulisi vähentää ja pyrkiä rakentamaan laajempia kokonaisuuksia. Siiloja tulisi purkaa, vetää instrumenttivalikoimat yhteen ja saada ne vastaamaan paremmin uusia innovatiivisia tarpeita. Lähtökohtana tulee olla yritysten hyvä palveleminen, joka onkin uudistumassa Team Finlandin myötä (ensimmäisen luokun periaate). Helmikuussa seminaarissa TEM esittelee päivitettyt kehityspoliittiset linjauksensa.

Keskustelussa todettiin, että Suomen kehityspoliittinen keskustelu on yritysten osallistumisen osalta laajentunut, mikä vaikuttaa myös kehitysyhteistyön yhteiskunnalliseen hyväksyttävyyteen ja asenteisiin. Nyt haasteena on saada yritykset mukaan toteutukseen. Riskinsietokyky on kynnyskysymys köyhimmässä maissa toimimiselle. Verrokkimainin verrattuna suomalaiset yritykset usein karttavat haasteellisia markkinoita riskien vuoksi.

Yritysten tavoitteena on tehdä liikevoittoa, mutta synergioitten luominen kehityspoliittisten tavoitteiden kanssa (win-win) on mahdollista. Pidettiin tärkeänä, että yritysten roolia tarkastellaan laajasti, ei vain tuki-instrumenttien kannalta. On huolehdittava, että kehitys pysyy ensisijaisena päämääränä, kun yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä pyritään parantamaan.

Ehdotettiin, että valtiovierailuille otettaisiin mukaan suomalaisia yrittäjiä kartoittamaan tuontimahdollisuuksia kehitysmaista, jotta saataisiin kehitysmaiden yrittäjät Suomen markkinoille.

Kysyttiin, millaista tukea Suomessa on tarjolla niille yrityksille, jotka haluavat toimia keskituloisissa maissa, nyt kun Finnfundin linjaukset korostavat vähiten kehittyneitä maita. TEMin mukaan Finpro tarjoaa palveluita näissä maissa toimiville yrityksille.

Huomautettiin, että kauppaa tukevan kehitysyhteistyön toimintasuunnitelmassa on kiitettävästi asetettu tavoitteeksi ihmisarvoiset työpaikat, mutta niiden määrittäminen ja seuranta todetaan mahdottomaksi. Kuitenkin ILO on kehittänyt decent work -käsitettä pitkälle. Keskustelua tulisi jatkaa, jotta ihmisarvoisen työn näkökulmaa saataisiin vahvistettua.

Haasteeksi yksityiselle sektorille nähtiin, miten se osoittaa olevansa tosissaan mukana kehityspoliittisessa työssä. Esimerkiksi Busanin kokouksessa 2011 yksityissektorin rooli uudessa globaalissa kehityskumppanuudessa kirjattiin vahvasti loppuasiakirjaan, mutta kokouksen jälkeen yksityinen sektori ei ollut ottanut aktiivisesti paikkaansa keskusteluissa. Tämä ei herätä luottamusta muissa tahoissa. Voitaistaisiinko Suomessa näyttää esimerkkiä yksityisen sektorin ja muiden osapuolten välisessä dialogissa?

Esille nousivat kysymykset kehityksen mittaamisesta ja valtion roolista kehitysyhteistyöohjelmien ohjaamisessa. Painotettiin, että kehitystä ei tule arvioida vain bkt-mittarilla, ja myös perinteisellä kehitysyhteistyöllä on saavutettu hyvä tuloksia esim. inhimillisen kehityksen indeksin (HDI) valossa, vaikka talous ei ole välttämättä kasvanut. Työpaikkojen luominen nousee tärkeimmäksi kysymykseksi, kun perusasiat on saatu kuntoon. Valtion roolia vastuunkantajana ihmisoikeuksien toteutumisesta kaikille ih-

misille korostettiin, mutta toisaalta todettiin, ettei valtio yksin kykene luomaan työpaikkoja ja vaurautta.

Yksityisen sektorin kehittämiseen tarkoitettua tuen valumisen julkiselle sektorille nähtiin hyödyttävän kaikkia sekä kehitysmaissa että Suomessa. Toimintaympäristön kehittäminen on oleellista, mutta voidaan myös ajatella, että sen hienosäätö voi jäädä myöhempään. Esimerkiksi Keniassa yksityiset yritykset ovat luoneet toimivan ja köyhiä väestönosia palvelevan mobiilimaksujärjestelmän, jota sikäläinen pankkisektori ei hyväksy, koska sen säätelyä ei ole kehitetty. Monista maista on esimerkkejä siitä, että jos aluksi keskitytään vain pelisääntöjen hiomiseen, ei välttämättä päästä eteenpäin käytännön toteutuksessa.

Kauppapolitiikan merkitystä arvioitaessa olisi vältettävä yleistyksiä ja tarkasteltava myös muiden politiikka-alojen, esim. työvoimapolitiikan, merkitystä siihen, millaisia vaikutuksia kauppasopimuksilla on. Keskustelua ja analyysia siitä, miten kauppapolitiikan keinoin on luotu onnistumisia, tulisi syventää.

4. Matkaraportit: Etiopia ja Mosambik

Merkittiin tiedoksi raportti KPT:n matkasta Etiopiaan 30.10.–3.11.2012. Puheenjohtaja totesi Etiopian olevan ristiriitainen maa, jossa kehitys on mennyt monin tavoin vahvasti eteenpäin, mutta kansalaisyhteiskunnan ja opposition tila on vaikea. Aiheeseen palataan jatkossa ja hyödynnetään matkalta kertynyttä aineistoa vuosiraportin laadinnan yhteydessä.

Mosambikin maaneuvottelumatkalle osallistui KPT:n edustajana Juha Ruippo, joka ei kuitenkaan ollut läsnä täysistunnossa. Juha Ruipon raportti Mosambikin matkasta jaettiin liitteenä.

5. Korkeakoulutus kehitysyhteistyössä

KPT osallistui korkeakoulutuksen roolia kehitysyhteistyössä käsittelevän seminaarin järjestämiseen 19.–20.11.2012 yhteistyössä Hanasaaren kulttuurikeskuksen, UNIPIDin, Åbo Akademin ja Ruotsin Högskoleverketin kanssa. Varapuheenjohtaja Gunvor Kronman esitteli aiheen ja totesi, ettei korkeakoulutusta ole käsitelty KPT:ssä aikaisemmin, vaikka koulutusta on käsitelty useasti. KEPOssa korkeakoulutus mainitaan useassa kohdassa, mutta koottu näkemys ja koordinoitu käsittely puuttuu. Käytössä olevia instrumentteja korkeakoulutuksen tukemiseksi tulisi arvioida KEPO:n valossa. Myös kumppanimaihin kohdistuvilla matkoilla KPT:n olisi hyödyllistä vieraillla myös korkeakoulusektorin edustajien luona. Aihe liittyy myös post-2015 -keskusteluun: korkeakoulutus ja tutkimus tulisi huomioida uusissa kehitystavoitteissa. Hanasaaren seminaarissa kävi ilmi, että korkeakoulutuksen haasteet ovat pitkälti samanlaisia kehitysmaissa kuin länsimaissa. Olisi tärkeää, että myös suomalaisten yliopistojen johtotasolla tiedotettaisiin korkeakoulutuksen ja kehityspolitiikan linkit ja käsiteltäisiin yliopistojen kehitysyhteistyötä. KPT voisi kutsua yliopiston johdon edustajan täysistuntoon käyttämään puheenvuoron aiheesta.

Keskustelussa todettiin, että näkemys korkeakoulutuksen roolista kehityspolitiikassa on muuttunut viimeisten kymmenen vuoden aikana. Aiemmin ajateltiin, että korkeakoulutus on vain etuoikeutettujen koulutusta ja keskityttiin peruskoulutukseen. Tämä oli mm. Maailmanpankin linja. Suomenkin historia kuitenkin osoittaa, että korkeakoulutuksen rooli on ollut erittäin tärkeä maan kehityksessä. Aihe on nyt nostettu kehitysyhteistyön agendalle.

Pitkäjänteisyys on korkeakoulutuksessa tärkeää, koska kyseessä on institutionaalinen yhteistyö ja korkeakoulujen tutkintojärjestelmiä suunnitellaan yleensä kymmenen vuoden aikajänteellä. Tämä on haaste uusien instrumenttien jatkokehittämiselle (esim. HEI-IKI).

Huomiota kiinnitettiin myös ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteishankkeisiin, jotka mahdollistavat laajempien kokonaisuuksien rakentamisen. Teema liittyy myös koulutusvientiin: erityisesti suomalaiselle opettajankoulutukselle on paljon kysyntää. Koulutusviennin pelisäännöistä tarvittaisiin keskustelua.

Todettiin, että aihe on tärkeä myös yksityisen sektorin ja yrittäjyyden kannalta. Yrittäjien ja koulutusorganisaatioiden välille tarvitaan yhteyksiä innovaatiojärjestelmien kehittämiseksi. Lisäksi yksityisellä rahoituksella on noussut kehitysmaihin yhä suurempi joukko korkeakouluja, jotka ovat maissaan merkittäviä toimijoita. Myös ne kannattaa huomioida kehitysyhteistyössä mahdollisina kumppaneina.

UM:n taholta pidetään hyvänä, että KPT ottaa aiheen tarkasteluun. Linjausta korkeakoulutuksesta on toivottu ja UM:ssä asiaa on pohdittu, mutta halutaan välttää erillisten temaattisten linjausten tulvaa. Visiosta ja tavoitteista on hyödyllistä silti keskustella. Kokonaisvaltaisuus on tässäkin aiheessa tärkeää, samoin linkit yksityissektorille ja innovaatioihin. Tietoyhteiskunta voisi olla näitä aiheita yhdistävät isompi kokonaisuus tarkasteltavaksi.

UM:ssä pohditaan instrumenttien luonnetta ja niihin liittyviä haasteita, kuten soveltavan tutkimuksen tukemista (vrt. Suomen Akatemia painottaa perustutkimusta) ja HEI-IKIn lyhytkestoisuutta. Tällä hetkellä HEI-IKI perustuu avoimeen hakuun. Toinen vaihtoehto olisi solmia pitempiaikaisia kumppanuuksia valikoitujen instituutioiden kanssa, mutta tällöin ei voitaisi tarjota uusia mahdollisuuksia muille toimijoille. Suunnitteilla on HEI-IKIn ja Nort-South-South -instrumenttien fuusioituminen vuonna 2015. Tämä tarjoaa mahdollisuuden tarkastella korkeakoulu yhteistyötä kokonaisuutena, ja KPT:lta pyydetään kommentteja uudistuksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön puolelta tuotiin esiin korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia, jossa globaali vastuu on tärkeä teema. Strategia koskee sekä ammattikorkeakouluja että yliopistoja. Teeman edistäminen on korkeakoulusektorilla tärkeää, ja KPT:n avusta olisi hyötyä.

Todettiin myös, että maailmalla Suomeen kohdistuu odotuksia nimenomaan peruskoulutussektorilla, esim. Maailmanpankki on kiinnostunut Suomen osaamisesta peruskoulutuksen puolella. Siihen liittyen opettajankoulutus on alue, jossa eri näkökulmat näyttäisivät kohtaavan. Se sopisi mukaan myös Team Finland -toimintaan.

Varapuheenjohtaja totesi yhteenvedona, että korkeakoulutusteemaan on syytä palata systemaattisemmin KPT:ssä. Myös kotimaisia ohjausjärjestelmiä on syytä tarkastella kriittisesti, koska niissä on esteitä kumppanuuden rakentamiselle kehitysyhteistyövaroilla.

6. KPT:n työohjelma 2013-15 ja vuoden 2013 kalenteri

Työohjelmaan lisättiin teemana korkeakoulutus ja EU:n kehityspoliittikkaan liittyen Cotonou-sopimuksen tulevaisuus, johon on otettava kantaa ensi vuonna. Lisäksi todettiin, että yksityisen sektorin roolin työstämistä jatketaan ensi vuonna myös Suomen Yrittäjien järjestämässä epävirallisissa keskusteluissa.

Varapuheenjohtaja kehotti tarkastamaan ensi vuoden kokouspäivämäärät, joista osa on muuttunut verrattuna marraskuussa jaettuun luonnokseen.

Hyväksyttiin KPT:n työohjelma vuosille 2013-2015, kevään 2013 työsuunnitelma/kalenteri ja toimintamenojen käyttösuunnitelma v. 2013.

7. Tiedoksi

Käsiteltiin viikon aika ilmestyneitä Helsingin Sanomien uutisoimia väitteitä kehitysyhteistyövarojen väärinkäytöksistä tarkoituksena varmistaa, että toimikunnan jäsenillä on käytettävissään oikea informaatio asiasta. Ministeri Hautalan mielipidekirjoituksessa (HS 12.12.) on kiteytetty vastaukset esitettyyn kritiikkiin. UM järjesti asiasta ministerin lehdistötilaisuuden keskiviikkona 12.12. Ministeriössä halutaan käsitellä asioita avoimesti, ja ministeri on ilmoittanut tulevansa mielellään myös toimikuntaan keskustelemaan asiasta, jos näin toivotaan.

Uutisoinnissa pidettiin erityisen valitettavana sitä, ettei keskustelussa pureuduta kehitysyhteistyön tuloksiin ja tarkastella, mitä rahoilla saadaan aikaan. Olisi myös syytä tarkentaa, milloin puhutaan väärinkäytöksistä ja milloin epäselvyyksistä. Koko kehitysyhteistyöbudjettiin verrattuna väärinkäytösepäilyt

koskevat hyvin pientä osuutta, mutta asia saa suhteettoman suuret mittasuhteet julkisuudessa. Toivottiin myös, että UM terävöittäisi tiedotuspolitiikkaansa. Lisäksi tarvitaan avoimempaa tietoa rahavirroista. UM pyrkii lisäämään avoimuutta eikä lukujen julkistamiseen liity periaatteellista ongelmaa. Haaste on tekninen, sillä UM:n tietojärjestelmät ovat sirpaleiset, ja tiedon poimiminen niistä vaatii paljon käsi-työtä. Tietojärjestelmän kehittämishanke on alkamassa, ja sitä mahdollisesti kiirehditään.

Todettiin, että kehitysyhteistyöstä ja sen tuloksista tarvittaisiin monipuolisempaa ja laajempaa julkista keskustelua. Esiin pitäisi tuoda myös hyviä tuloksia. KPT:lla voi olla tässä rooli, mutta toisaalta tiedetään, että hyvät esimerkit eivät usein kelpaa uutisiksi. Ehdotettiin, että KPT voisi kutsua keskeisten tiedotusvälineiden päätoimittajia ja uutispäälliköitä keskustelemaan kehitysyhteistyön uutisoinnin periaatteista ja positiivisesta julkisuudesta.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Kokouksen päättäminen

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.45.